

STEVE BERRY

ZTRACENÝ ŘÁD

STEVE BERRY

ZTRACENÝ
ŘÁD

2018

Copyright © 2017 by Steve Berry
Translation © 2018 by Hana Pernicová

Veškerá práva vyhrazena. Žádná část tohoto díla nesmí být reprodukována ani elektronicky přenášena či šířena bez předchozího písemného souhlasu majitele autorských práv.

Z anglického originálu THE LOST ORDER
vydaného nakladatelstvím Minotaur Books, New York 2017,
přeložila Hana Pernicová
Odpovědná redaktorka: Karin Lednická
Jazyková redakce: Zuzana Pernicová
Korektura: Iveta Muchová a Milena Nečadová
Sazba písmem Minion Pro: Rajka Marišinská a Dušan Žárský
Ilustrace na obálce: Kateřina Coufalová
Vydání první
Vydalo nakladatelství DOMINO, Na Hradbách 3, Ostrava 1,
v dubnu 2018

ISBN: 978-80-7498-265-1

*Zaměstnancům a finančním podporovatelům
knihoven Smithsonianu*

PODĚKOVÁNÍ

Už potřetí srdečně děkuji Johnu Sargentovi, řediteli vydavatelství Macmillan Publishers, Sally Richardsonové v čele vydavatelství St. Martin Press a svému vydavateli Andrewu Martinovi z Minotaur Books. Jsem hluboce zavázán Hectoru DeJeanovi z oddělení propagace, Jeffu Dodesovi a ostatním z oddělení marketingu a prodeje a obzvlášť pak Paulu Hochmanovi. Velice mi pomohli Jen Enderlinová, pravá vědma v oboru paperbacků, autor obálky David Rotstein, autor nádherného vnitřního designu Steven Seighman a Mary Beth Rocheová se svým vynalézavým týmem z oddělení audia.

V úctě se skláním před Simonem Lipskarem, svým agentem a dobrým přítelem, a před svou redaktorkou Kelley Raglandovou, s níž je radost spolupracovat.

Zvláštní zásluhy mají Meryl Mossová a její vynikající propagační tým (především Deb Zipfová a JeriAnn Gellerová), Jessica Johnsová a Esther Garverová, které pečují o hladký chod Steve Berry Enterprises, a kurátor Smithsonianu Richard Stamm, který mi odhalil tajná zákoutí Hradu, zodpověděl moje nesčetné dotazy a pomohl mi, aby kniha působila hodnověrně; dále pak ředitelka Smithsonianových knihoven Nancy Gwinnová,

STEVE BERRY

jejíhož bystrého oka jsem využil, William Baxter ze Smithsonových knihoven, jemuž vděčím za úžasnou prohlídku Národního muzea americké historie, a Jerry Conlon, jemuž vděčím za totéž v případě Národního přírodovědného muzea; Tina Muracco, která pro mě zorganizovala a sdílela se mnou poučný den v hlavním městě Washingtonu, a ti, s nimiž jsem se během oné akce setkal: člen Sněmovny reprezentantů Tom Wickham, historik Sněmovny Matthew Wasniewski, jeho kolega Kenneth Kato, bývalý pracovník kanceláře senátora Lamara Alexandera Brian Reisinger a členka Sněmovny Marsha Blackburnová, která mi se svým týmem zařídila fantastickou prohlídku Kapitolu. Upřímné díky vám všem.

Celou dobu se mi jako vždy držela po boku má žena Elizabeth a povzbuzovala mě (a pokud to bylo nutné, trochu mě nakopla).

Tato kniha vnáší do Cottonova světa Smithsonův institut, k čemuž jsem se už nějakou dobu chystal. Momentálně mám tu čest pracovat v poradním sboru Smithsonových knihoven. Je jich celkem jedenadvacet a nacházejí se v každém muzeu a badatelské instituci Smithsonova institutu ve Spojených státech (a jedna další je v Panamě). Bývají v ústraní, mimo zář reflektorů, ale bezpochyby tvoří intelektuální srdce každé Smithsonovy instituce.

Jako celek tvoří Smithsonovy knihovny jednu z nejúžasnějších světových studnic vědění a ročně je využívají milióny lidí. Toho času je řídí Nancy Gwinnová, která dohlíží na 130 členů personálu. Ti všichni společně naplňují přání Jamese Smithsona *založit ve Washingtonu instituci, která bude mezi lidmi šířit a prohlubovat vědění, a nazvat ji Smithsonův institut.*

Udržovat knihovny v provozu však stojí hodně peněz.

Ve fiskálním roce 2016 to stálo celkem 17 miliónů dolarů.

ZTRACENÝ ŘÁD

Zhruba 70 % rozpočtu financuje Kongres. Zbylých 30 % pochází z různých externích zdrojů (tedy mimo veřejné rozpočty). Zčásti je tvoří příspěvky firem a jednotlivců. Většinou jde o drobné dary, některé jsou větší a jen několik je opravdu velkých. Úhrnem však ve fiskálním roce 2016 představovaly 1,5 miliónu dolarů, bez nichž by Smithsonianovy knihovny nemohly zůstat otevřené a zdarma dostupné všem.

Tuto knihu proto věnuji jejich zaměstnancům a všem těm nesčítným podporovatelům.

Děkuji vám, že existenci Smithsonianových knihoven umožňujete.

Kdyby lidé byli andělé, nebylo by zapotřebí vlád.

- JAMES MADISON

[Ale] když ze sebe uděláte ovce, vlci vás sežerou.

- BENJAMIN FRANKLIN

PROLOG

WASHINGTON, D. C.

24. LEDNA 1865

14:45

Návštěvník postřehl na tváři hostitele náhlý úlek. Byl to nezvyklý pohled, jelikož Joseph Henry se těšil pověsti rozvážného člověka a jednoho z předních amerických vědců, o jeho prestižní funkci nemluvě.

Byl tajemníkem Smithsonova institutu.

Seděli spolu v Henryho vymrzlé kanceláři na pohodlné kožené pohovce a rozhovor už téměř ukončili. Návštěvník si dohodl s Henrym schůzku před několika týdny a původně se měla konat už včera, ale opozdil se. Dalo se to pochopit; vždyť hned za řekou ve Virginii zuřila občanská válka, přestože už pozvolna dohasínala. Po Gettysburgu se vše změnilo. Padlo více než 250 000 vojáků Konfederace, dalších 250 000 strádalo v unionistických zajateckých táborech a 125 000 jich bylo zmrzačeno či zraněno. Předtím se zdálo možné, že Jih zvítězí, ale teď se situace obrátila.

„Slyšel jste to?“ otázal se Henry.

STEVE BERRY

Aby ne.

Odněkud shora se ozvalo ostré zapraskání.

Kancelář sídlila v prvním patře, za velkým rozetovým oknem mezi dvěma charakteristickými věžemi budovy.

„Ze střechy asi sklouzl led,“ opáčil návštěvník.

Ten den mrzlo, až praštělo. Řeku Potomac ochromily ledové kry a téměř zastavily říční dopravu, takže se kvůli nim zdržel. Vstoupit do hlavního města Severu nebylo snadné. Federální distrikt byl obkroužen prstencem pevností. Všude tábořily vojenské oddíly a platila přísná bezpečnostní opatření. Každý, kdo přicházel nebo odcházel, se musel podrobit výslechu a různým omezením. Henryho návštěvník měl naštěstí patřičná doporučení, a právě proto mu tuhle misi svěřili.

Praskot se ozval znovu.

A opět.

„Mohl by to být led, ale není,“ řekl Henry.

Vstal a vyrazil ke dveřím kanceláře. Návštěvník vyšel za ním do rozlehlé dvojúrovňové přednáškové síně, kde se pod stropem převalovaly husté chuchvalce dýmu.

„Hoří,“ vykřikl Henry. „Musím vyhlásit poplach.“

Odchvátal po schodech dolů. Za okny a střešním světlíkem v kupoli, jimiž normálně proudil do interiéru denní svit, vládlo ponuré šero. Budovu zvenčí zahalil kouř a dobýval se dovnitř. Kolem se rozléhalo bouchání dveří, dusot utíkajících nohou a křik. Do auditoria se sbíhali lidé a hned se hnali dolů do přízemí.

Návštěvník proběhl jednou uličkou k přilehlé obrazové galerii. Ze stropu odpadávaly kusy štuky a odkrývaly pohled na plameny chtivě stravující podkroví a střechu. Několik vystavených pláten už zachvátil oheň. I návštěvník byl malíř; při tom pohledu se mu sevřel žaludek. V těchto místech sálal žár zvlášť

ZTRACENÝ ŘÁD

intenzívně, právě tady asi začalo hořet. Návštěvník v sobě potlačil umělce a začal uvažovat jako zpravodajský agent: analyzoval svoje možnosti a dobíral se k závěrům.

Černý kouř se shlukoval do hustých mračen.

Dýchalo se čím dál hůř.

Návštěvník sem přicestoval z Richmondu na tajný, osobně udělený rozkaz prezidenta Jeffersona Davise. Jelikož se přátelil s Josephem Henrym a vyznal se v budově Smithsonianu, představoval ideální volbu. Za dva týdny měla v Hampton Roads proběhnout tajná mírová konference za účasti Lincolna a viceprezidenta Konfederace Alexandera Stephense, který usiloval o ukončení války už dva roky. Jefferson Davis Stephense, svého nejbližšího podřízeného, hluboce nenáviděl – pokládal toho bujarého chlápka z Georgie za slabocha a zrádce. Stephens ale pevně doufal, že lze vyjednat čestný konec války.

Návštěvník si zakryl ústa a nos rukávem vlněného kabátu, aby odfiltroval kouř. Na protější straně přednáškové síně bylo průchodem vidět, jak plameny běsní v sále, kde se nacházela sbírka unikátních vědeckých přístrojů. Ta co nevidět shoří. Návštěvník věděl, že vnitřní zdi kolem dokola přednáškové síně nedoléhají až ke stropu; postavili je tak schválně, aby bylo možné zrušit posluchárnu a předělat celé první poschodí v jeden velký výstavní prostor. Původně se to jevilo jako chytré opatření. Teď ale napomáhalo požáru, aby se volně šířil horem.

„Po budově je veta,“ křičel jakýsi muž, který vláčel z posluchárny do bezpečí nějakou bednu. „Všichni musejí pryč!“

Podle všeho odhadoval situaci správně a návštěvníkovi bylo jasné, že by si měl pospíšet. Předmět, kvůli kterému sem přišel, se ještě pořád nacházel v Henryho kanceláři na pracovním stole. Musí ho ochránit. Plameny si tam zatím cestu nenašly, ale dlouho jim to nepotrvá. Kolem pobíhali lidé, odnášeli obrazy,

knihy a dokumenty, někteří hýčkali v náručí exponáty zřejmě příliš drahocenné na to, aby je ponechali ohni napospas. Budova tu stála od roku 1846, kdy se Kongres konečně rozhodl, jak naloží s pěti sty tisíci dolary, které mu odkázal podivínský britský chemik James Smithson. Dárce udělil z hrobu poněkud zvláštní instrukci, jak peníze využít.

Založit ve Washingtonu instituci, která bude mezi lidmi šířit a prohlubovat vědění, a nazvat ji Smithsonův institut.

Ještě zvláštnější bylo, že Smithson jaktěživ nenavštívil Spojené státy, a přesto jejich vládě zanechal celé své jmění.

Kongresu trvalo celé roky, než se rozhodl k činu.

Někteří jeho členové se domnívali, že takovým *institutem* může být jen velká knihovna, další horovali pro klasické muzeum, hrstka prosazovala samofinancovatelné série přednášek a ještě jiní chtěli publikovat všeobecně uznávaná vědecká pojednání. Jižanší kongresmani zaujali vyloženě skeptický postoj; obávali se, že se zamýšlená instituce stane jakýmsi fórem odpůrců otrokářství. Odmítali cokoli podniknout a navrhovali peníze prostě vrátit. Nakonec získaly navrch chladnější hlavy a v základních dokumentech institutu se objevil požadavek, aby vznikla knihovna, muzeum, umělecká galerie a přednášková síň, a ovšem také budova o dostatečném prostoru, kam se to všechno vejde. Výsledkem byla stavba napodobující románský sloh dvacítkého století, s dlouhými křídly, vysokými věžemi, oblouky a břidlicovou střechou. Svým vnitřním uspořádáním, které se podobalo klášteru, a fasádou z červeného pískovce představovala v zemi unikát. Přesně toho chtěli tvůrci dosáhnout: nápadného kontrastu s novořeckou architekturou, která dominovala ostatním částem hlavního města. Joseph Henry budovu nenáviděl; prohlašoval ji za *výstřední a nepraktický barák, politováníhodný omyl*. Mnozí ji ale začali nazývat jinak.

ZTRACENÝ ŘÁD

Hrad.

A teď stála v plamenech.

Návštěvník dosprintoval zpátky do Henryho kanceláře, jenže ta už nebyla prázdná. Spatřil v ní nějakého muže. Nejdřív ho pokládal za zaměstnance. Pak zaregistroval tmavomodrou uniformu a insignie kapitána unionistické armády na ramenou. Muž se otočil a bez sebemenšího zaváhání sáhl k pasu po revolveru.

Návštěvník měl už předtím pocit, že ho někdo sleduje. Když se do Hradu chystal, zamýšlel vejít i odejít nepozorovaně. Jenže věci nejdou vždycky podle plánu.

Třeskla rána a kulka vyštípla třísku ze zárubně. To už se ale šipkou vrhl ode dveří pryč. Stihl si ještě všimnout, že revolver patří k těm novým, dvojčinným, které samy automaticky napnou a uvolní bicí mechanismus a otočí válcem.

Drahá a vzácná zbraň.

Přistál na podlaze chodby a hmatl po vlastním dvojčinném revolveru, který schovával v pouzdře pod kabátem. Do teď doufal, že na násilí nedojde, ale zřejmě nemá na vybranou. Vstal a chystal se muže z Henryho kanceláře zlikvidovat. O osm metrů výš zanechával požár zčernalou stopu na stropě a celá posluchárna tonula v kouři. Všude, i v Henryho kanceláři, přšely shora kusy hořícího dřeva. Kapitán vyběhl z kanceláře s revolverem v jedné ruce. V té druhé nesl věc, kterou návštěvník doručil Josephu Henrymu.

„Tohle předejte tajemníkovi,“ přikázal mu Jefferson Davis a podal mu mosazný klíč. *„A vyzvedněte váš deník.“*

Návštěvník prve zahlédl deník na Henryho stole, jenže teď ho spolu s klíčem držel v ruce kapitán. Že tenhle cizí člověk přesně ví, co odnést, bylo krajně znepokojivé.

A tak kapitána strhl na podlahu.

STEVE BERRY

Kutáleli se společně směrem k pódiu, natočenému vstříc půlkruhovým řadám sedadel. Kapitán se mu vyšklubl a vyskočil, ale návštěvník ho chňapl za kotníky a podtrhl mu nohy. Kapitán bezmocně máchl rukama do vzduchu a ztěžka žuchl na dřevěnou podlahu.

Při dopadu pustil všechno, co držel.

Návštěvník shrábl klíč i deník.

„Srdečné díky,“ řekl poloomráčenému kapitánovi.

Vstal a odkopl spadlý revolver kamsi do zakouřeného prostoru. Chtěl zmizet, jenže kapitán se vzpamatoval, vyškrábal se na všechny čtyři a chystal se k útoku.

„Tak vy si nedáte pokoj?“ zavrčel návštěvník.

Špičkou boty ho ze strany nakopl do brady a kapitán se v bezvědomí sesul zpátky na zem.

„Zůstaňte laskavě tady.“

Doběhl ke schodům a dolů do přízemí. Oheň se naštěstí zřejmě omezil na horní podlaží, dole moc kouře nebylo. Návštěvník si všiml, že ve Velkém sále jsou rozmístěna vědra; určitě preventivně, právě kvůli takovýmhle nouzovým situacím. Jenže voda v nich zamrzla, takže byla k ničemu – šířící se plameny nezadrží. A i kdyby nezamrzla, požár byl příliš rozsáhlý na to, aby se dal uhasit pomocí kbelíků.

Uslyšel praskání a rachot a uvědomil si, že se nahoře zbortil další kus střechy.

Nejvyšší čas vypadnout.

Jenže ten kapitán...

Ten utéct nezvládne.

Proč si s ním dělat hlavu?

Svědomy je člověku pořádně na obtíž.

Návštěvník zastrčil revolver zpátky do pouzdra a deník s klíčem do vnitřní kapsy kabátu. Pak zdravému rozumu navzdory

ZTRACENÝ ŘÁD

vyběhl zpátky do schodů a našel bezvědomého kapitána. Přehodil si jeho bezvládné tělo přes rameno, snesl ho dolů a vynesl ven z budovy, zrovna když se k ní přiřítily hasičské parní stříkačky.

Tou dobou už se seběhl dav.

Z horních poschodí Hradu se valil kouř, kolem kamenných zdí se svíjely plameny a olizovaly oblouky a trojlisty v kružbách. Z oken pršely knihy, jak se dobrovolníci zoufale pokoušeli zachránit, co se dá. Věž se zhroutila, vyvalila se mračna kouře a gejzír jisker. Návštěvník položil kapitána na zem opodál, kde už zdravotníci ošetřovali lidi, kteří se nadýchali kouře.

Znovu obhlížel tu katastrofu.

Obrazová galerie se svými vysokými obloukovými okny a stěnami plnými majestátních portrétů indiánů nejspíš definitivně podlehla zkáze, stejně jako Henryho kancelář. Okna horního podlaží explodovala zevnitř a zasypala zemi sprškou střepů. Parní stříkačky se pustily do práce, jenže tu jim komplikovala zima. Východní strana budovy, kde bydlel Henry s rodinou, se kupodivu zdála nedotčená – vypadalo to, že se oheň omezuje na západní část prvního patra.

Tohle tady ale není jeho problém. Je na jiných lidech, ať to zvládnou, hlavně na tajemníku Henrym, vysokém asketickém muži schouleném v beztvarém černém plášti, který pobíhá kolem a uděluje příkazy. Zachytil Henryho pohled a nenápadně si poplácal na kapsu kabátu, aby mu naznačil, že předměty jsou v bezpečí. Henry přikývl, že chápe. Nepatrně škulbl hlavou ke straně a dal svému hostu znamení, ať se vytratí.

Skvělá rada.

Joseph Henry hrál bezesporu nebezpečnou hru. Na jednu stranu pracoval ve stálém výboru ministerstva námořnictva a radil Unii v záležitostech, jako je bojové využití balónů, pořízení nové výzbroje, a dokonce i těžba uhlí ve Střední Americe.

Na druhou stranu bral velice vážně svou odpovědnost vůči univerzálnímu vědění a své povinnosti tajemníka Smithsonova institutu. Z toho titulu odmítl vyvěsit nad Hradem americkou vlajku a ubytovat unionistické oddíly. Prohlásil, že Smithsonův institut je neutrální mezinárodní vědecká organizace. Nebylo žádným tajemstvím, že se před válkou přátelil s Jeffersonem Davisem, a dnešní schůzku dohodl přímo s Richmondem díky poštovním holubům přenášejícím kódované vzkazy sem a tam.

Návštěvník zahlédl, že se blíží oddíl unionistických vojáků.

Opravdu byl nejvyšší čas zmizet.

Vmísil se do davu a pomalu se šoural pryč. Poznával některé tváře, které se tu sešly a přihlížely ohnivé podívané, a došlo mu, že Kongres přerušil zasedání. Na mrazu postávala v mdlém odpoledni slušná řádka severanských republikánských politiků. Pod kabátem na hrudi ho hřál bezpečně schovaný deník. On tu byl sám a plnil poslání.

Přesně tak to měl rád.

Vojáci utvořili rojnici a sledovali dav. Bylo to s podivem – měli by spíš hasit. Pak si ale všiml, že kapitán z Henryho pracovní už je na nohou a to pátrání řídí.

Nedaleko parkovalo několik kočárů a jejich pasažéři civěli na hořící budovu. Přiblížil se k jednomu, ve kterém viděl hezkou oválnou tvář ženy středního věku, orámovanou polodlouhými hnědými vlasy. Na krku jí visel šperk, zlatý medailón. Nápadně kontrastoval s černým pláštěm zapnutým na ochranu před zimou až ke krku.

Návštěvník si ten symbol prohlédl.

